

Lluís Companys i Jover

De Viquipèdia

Lluís Companys i Jover (el Tarròs, municipi de Tornabous, 21 de juny de 1882 - Barcelona, 15 d'octubre de 1940) fou un polític català. Primer President del Parlament de Catalunya (1932-1933), Ministre del Govern Espanyol (2on.semestre 1933) i President de la Generalitat de Catalunya (1934-1940) durant la Segona República Espanyola. És l'únic president democràtic d'Europa assassinat i l'estat espanyol setanta anys després encara no ha anul·lat el consell de guerra que va dictar-ne l'afusellament.

Nascut en una família pagesa amb arrels nobiliàries, va ser el segon germà de vuit. Després d'acabar el batxillerat ben jove, es traslladà a Barcelona, hi estudià dret a la Universitat. Ja atret per la política, l'any 1900 fundà a la universitat l'Associació Escolar Republicana i és militant de la Unió Republicana. Companys està influït per les idees republicanes, catalanistes i socials, en el marc sociopolític de la crisi de la Restauració Borbònica i optà per la participació en la vida política del país. Després dels Fets del ¡Cu-Cut!, participà en la creació de Solidaritat Catalana i, quan aquesta es disgregà, Companys s'adherí a la Unió Federal Nacionalista Republicana, arribant a ser president de la secció política en 1910.

Paral·lelament a la seva activitat professional d'advocat laboralista de sindicalistes, col·laborà amb diaris republicans com La Aurora i anys més tard a La Barricada. Entra a formar part del Partido Reformista de Melquiades Álvarez i escriu en l'òrgan del partit, La Publicidad, amb Josep Zulueta, Laureà Miró i Trepà i Eusebi Corominas.

Taula de continguts

- 1 Primers càrrecs polítics
- 2 Activitat durant la república
- 3 Els fets d'octubre
- 4 Guerra civil
- 5 Exili i mort
- 6 Referències
- 7 Enllaços externs

Primers càrrecs polítics

Perd les eleccions municipals del 1913, es produeix la crisi del reformisme i Companys deixa "La Publicidad".

Després d'una breu militància al Bloc Republicà Autonomista col·laborant com a redactor dels quatre números de *La Barricada*, òrgan de difusió del partit^[1], constituí conjuntament amb Francesc Layret, Marcel·lí Domingo i Josep Mestres el Partit Republicà Català, l'abril del 1917.

Col·laborà en la publicació *La Lucha*, òrgan del nou partit en representació del qual fou elegit regidor de l'Ajuntament de Barcelona.

Treballa per una intervenció positiva del Govern als conflictes d'obriers, la qual cosa el situà en el punt de mira de Severiano Martínez Anido^[1], essent detingut el novembre del 1920 juntament amb d'altres sindicalistes com Salvador Seguí i Martí Barrera fins a un total de trenta-sis persones; deportat Companys al castell de la Mola (Maó) i quan Francesc

Lluís Companys i Jover



123è President de la Generalitat de Catalunya

1 de gener de 1934 - 15 d'octubre de 1940

Nascut	21 de juny de 1882 el Tarròs (Urgell)
Mort	15 d'octubre 1940 (58 anys) Barcelona
Partit (en càrrec)	ERC

Layret es disposava a assumir-ne la defensa com a advocat aquest fou assassinat. Companys és posat en llibertat a l'haver estat elegit diputat per Sabadell en representació del Partit Republicà Català, ocupant l'escó de l'assassinat Francesc Layret.

Fou un dels fundadors de la Unió de Rabassaires i Altres Conreadors del Camp de Catalunya i el 15 d'octubre de 1922 passà a dirigir el setmanari *La Terra. Revista Popular Agrària* que era l'òrgan de la Unió.

Durant la dictadura de Primo de Rivera, es concentrà en l'activitat d'advocat assessor de la Unió de Rabassaires, i, des del 1928, formà part dels comitès dels partits catalans que dirigiren l'oposició política. Entre 1928 i 1929, s'implicà en la conspiració per enderrocar la dictadura del libreconservador i expresident del Govern espanyol, Sánchez Guerra, que fou un rotund fracàs i que causà un nou empresonament^[1]. En octubre del 1930 fou de nou empresonat per denunciar el maltractament a Macià, exiliat per la dictadura.

Pel març del 1931 participà en la Conferència d'Esquerres, a partir de la qual es formà Esquerra Republicana de Catalunya.

Activitat durant la república

Elegit el 12 d'abril de 1931 regidor de l'Ajuntament de Barcelona per Esquerra Republicana de Catalunya. Entrà a l'Ajuntament el 14 d'abril acompanyat d' Amadeu Aragay, Lluhí i Vallescà i d'altres, deposà l'alcalde accidental Antoni Martínez Domingo, prengué possessió i des del balcó proclamà la República espanyola a Catalunya. Nomenat, provisionalment, governador civil de Barcelona.

Pel juny del 1931 va ésser elegit diputat a Corts per la província de Barcelona; intervingué activament en les discussions, pel setembre del 1931, del projecte de constitució de la República Espanyola; votà a favor del vot femení, per l'octubre del 1931; va esdevenir, el gener del 1932, vicepresident de l'Assemblea de la Generalitat i President provisional, en substitució de Jaume Carner. En novembre del 1932 fou elegit diputat al Parlament de Catalunya, i primer President del Parlament.

Un cop hagué dimitit el càrrec de President del Parlament de Catalunya, fou, des del juny al novembre del 1933, Ministre de Marina amb el govern Azaña.

En les eleccions legislatives del novembre del 1933 va ésser elegit Diputat per la ciutat de Barcelona.

Amb la mort sobtada de Francesc Macià i Llussà, el 25 de desembre, tant sols un mes després, és proposat per succeir-lo com a president de la Generalitat de Catalunya. En votació extraordinària del Parlament, va ser elegit l'1 de gener de 1934 per 56 vots a favor i 6 en blanc, amb l'abstenció de la Lliga Regionalista. Companys formà el seu primer govern el 3 de gener de 1934.

Els fets d'octubre

Vegeu també: Fets del sis d'octubre

Durant l'any 1934 impulsà la polèmica Llei de contractes de conreu, que l'enfronta amb els grans propietaris i amb el Govern espanyol. El 6 d'octubre de 1934 protagonitza una sublevació contra la legalitat republicana arran de l'entrada al govern de la República de la *Confederación Española de Derechas Autónomas* (CEDA) i proclama l'Estat Català dins de la República Federal Espanyola des del balcó del Palau de la Generalitat

« Catalans! Les forces monàrquiques i feixistes que d'un temps ençà pretenien traïr la República, han aconseguit el seu objectiu i han assaltat el Poder. En aquesta hora solemne, en nom del Poble i del Parlament, el Govern que presideixo assumeix totes les facultats del Poder a Catalunya, proclamo l'Estat Català de la República Federal Espanyola, i en restablir i fortificar la relació amb els dirigents de la protesta general contra el feixisme, els invita a establir a Catalunya el Govern Provisional de la República, que trobarà en el nostre poble català el més generós impuls de fraternitat en el comú anhel d'edificar una República Federal lliure i magnífica. Catalans! L'hora és greu i gloriosa. L'esperit del president Macià, restaurador de la Generalitat, ens acompanya. Cadascú al seu lloc i Catalunya i la República al cor de tots. Visca Catalunya! Visca la República! Visca la llibertat! »

—Lluís Companys i Jover, 6 d'octubre de 1934

Lluís Companys seria empresonat amb tot el seu govern i l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 1932 suspès. El Govern català fou detingut en ple per tropes dirigides pel comandant en cap de la quarta divisió orgànica, el general Batet. Companys fou empresonat primer al vaixell *Uruguay*, fondejat al port de Barcelona, i després traslladat a Madrid, a on fou jutjat i condemnat, junt a tot el Govern català, a trenta anys de reclusió major. Posteriorment se'l traslladà al penal d'el Puerto de Santa María (Cadis). Aquests fets coincidiren amb la vaga general revolucionària convocada a tota Espanya i amb la insurrecció asturiana propulsada per l'UGT i la CNT a Astúries. Romangueren detinguts i empresonats fins a la victòria electoral del Front Popular a les eleccions de febrer del 1936.

Guerra civil

Companys havia previst i organitzat la resistència contra la sublevació militar del 18 de juliol mitjançant mesures com el nomenament del capità Frederic Escofet com Comissari General d'Ordre Públic de Catalunya. Durant tota la guerra va encapçalar el Govern de Catalunya, per bé que creà una conselleria en cap en la persona de Josep Tarradellas i Joan. Va tractar de mantenir la unitat entre els partits i sindicats que el recolzaven, tot i que n'excloué el catalanisme radical representat per Estat Català. Tanmateix, aquesta unitat va ser molt difícil per les tensions entre comunistes i socialistes agrupats en el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC) i anarquistes de la Confederació Nacional del Treball (CNT) recolzats aquests últims pels trotskistes del POUM, mentre que les posicions d'obediència estrictament catalana s'anaven diluint.

El costat humà de Lluís Companys el mostra el fet que, desbordat per la gran quantitat d'assassinats que es van produir a la rereguarda els dies posteriors al fallit cop d'estat (i que en certa manera ell havia facilitat, quan ordenà personalment que fos lliurat als escamots de la CNT-FAI l'arsenal d'armes de la caserna de Sant Andreu), decidís deixar partir del port de Barcelona en vaixells estrangers a unes cinc mil persones sospitoses de poca simpatia amb el règim republicà, la seguretat dels quals no podia garantir. Una de les persones que es varen beneficiar va ser Ramón de Colubí el qual, anys després, seria el seu advocat defensor al consell de guerra.

A partir d'octubre de 1937 es van succeir els seus enfrontaments amb el Govern republicà del doctor Juan Negrín, instal·lat a Barcelona, i l'abril de 1938, després de l'ocupació de Lleida, va escriure una amarga carta al president del Govern espanyol, queixant-se de les arbitrietats que estava cometent i de la marginació que sofria el Govern català.

Exili i mort

El 23 de gener del 1939, quan les forces franquistes estan a punt d'entrar a Barcelona, travessa la frontera francesa junt amb el lehendakari José Antonio Aguirre i es va exiliar a Perpinyà (França), traslladant-se després a París per treballar en la representació en l'exili de la Generalitat (Consell Nacional de Catalunya). Va acabar finalment a La Baule-les-Pins (Loire-Atlantique, Bretanya), quedant-se a França malgrat el perill que corria, en un intent per no perdre el contacte amb el seu fill Lluís Companys i Micó (1911-1956), que patia una greu malaltia mental. Aquest fill havia estat fruit del seu primer matrimoni amb Mercè Micó, de la que es va divorciar per casar-se amb Carme Ballester, la seva segona i última esposa.

El 13 d'agost de 1940 és detingut per la Gestapo per ordre de les autoritats espanyoles amb col·laboració de membres de l'ambaixada espanyola a França. És portat primer a Madrid a on se li obren diligències per "ser el President de la Generalitat, Ministre de la República i responsable dels fets realitzats a Catalunya". Després de diversos interrogatoris, és traslladat el 3 d'octubre al Castell de Montjuïc a Barcelona per fer-li un consell de guerra sumaríssim sense garanties processals i, com s'ha demostrat posteriorment, de forma il·legal.^[2]

Va ser afusellat a dos quarts de set de la matinada, el 15 d'octubre de 1940, al fossar de Santa Eulàlia del castell de Montjuïc amb només 58 anys. És l'únic president d'una nació democràtica assassinat pel feixisme, fins i tot durant la Segona Guerra Mundial. L'últim que va cridar va ser "Per Catalunya!!!"^[3].

L'estadi Olímpic de Montjuïc porta el nom de *Lluís Companys* en honor seu.



Lluís Companys segons Josep Maria Subirachs.

L'octubre de 1944, quatre anys després de la seva mort, s'inaugura a Montevideo (Uruguai), la Plaça Lluís Companys, on a més s'erigeix un monument en la seva memòria. L'agrupació catalana de Convergència a l'Uruguai celebra tots els anys un acte commemoratiu en homenatge a l'expresident de la Generalitat, executat durant el franquisme.^[4]

Referències


- ↑ ^{1,0} ^{1,1} ^{1,2} Els anys de la Segona República. Ed.62. pàg. 116-118. ISBN 84-297-5763-5
- ↑ Els consells de guerra realitzats es basaven en l'aplicació del Codi Militar per sublevació contra tots els que s'oposessin a la sublevació. Això significava que els veritables rebels contra l'autoritat legal condemnaven pel delictes de *rebelión, adhesión o auxilio a la rebelión* els que havien estat fidels al govern legal. El mateix Ramón Serrano Suñer ho reconeixia anys després en afirmar que tota la base jurídica sobre els fets de la guerra civil es fonamentaven en una "justícia al revés", i conclouia: *Fue, pues, un error configurar delitos de rebelión y sedición para atribuirlos a los defensores del Gobierno republicano, dado que éstos - jurídica y hasta metafísicamente - era imposible que los cometieran*. Josep M. Solé i Sabaté, Consell de guerra i condemna a mort de Lluís Companys. Ed. Generalitat de Catalunya, 1999 ISBN 84-393-4927-0
- ↑ Resenya sobre el llibre de Casilda Güell, **Companys inèdit** (http://www.esferallibres.com/pdfs/tarragona_companys.pdf)
- ↑ Convergència a l'Uruguai: Ofrena al President Companys (http://www.convergencia.org/minisite_fitxa_noticies.php?entities=783&type=AL&news_ID=9431)



Extracte del sumari manuscrit, on consta la sentència de mort.

Enllaços externs

- Biografia força completa, a l'ADAC de Girona (<http://www.grn.es/adac/0companys.htm>)
- Pàgina d'homenatge a Companys (<http://www.racocatalla.cat/lluiscompanys/>)
- Biografia breu a Unitat Nacional Catalana (<http://www.unitat.org/patriotes/companys.html>)
- Llibre d'homenatge a Companys (http://www.eljunc.com/baix_ctlgMuix_LluisCompanys.htm)
- Darreres imatges de Companys (http://www.esferallibres.com/pdfs/tarragona_companys.pdf)
- Vídeo *Per Catalunya! Vida i mort de Lluís Companys* (http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=18214&p_ex=companys)

Precedit per: José Giral Pereira	Ministre de Marina juny1933 – setembre-1933	Succeït per: Vicente Iranzo Enguita
Precedit per: Francesc Macià i Llussà	President d'ERC 1933– 1934	Succeït per: Carles Pi i Sunyer
Precedit per: Francesc Macià i Llussà	President de la Generalitat de Catalunya  1934–1940	Succeït per: Josep Irla i Bosch
Precedit per: -	President del Parlament de Catalunya 1932–1933	Succeït per: Joan Casanovas i Maristany
Precedit per: Carles Pi i Sunyer	President d'ERC 1936– 1940	Succeït per: Heribert Barrera i Costa

Guerra Civil Espanyola

▼ Mostra

Obtingut de «http://ca.wikipedia.org/wiki/Llu%C3%ADs_Companys_i_Jover»

Categories: Presidents de la Generalitat de Catalunya contemporanis | Presidents del Parlament de Catalunya | Presidents

- Darrera modificació de la pàgina: 21 juny 2009 a les 14:12.
- Drets d'autor: Tot el text es troba disponible sota els termes de la llicència de documentació lliure de GNU. Wikipedia® (Viquipèdia™) és marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc., organització sense afany de lucre segons la secció 501(c)(3) del codi fiscal dels EUA.